

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Marka Bedřicha a soudců JUDr. Jitky Hroudové a Mgr. Marka Zimy ve věci

žalobce: **D. H.**, narozený X,
bytem X,
t.č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznici X
zastoupeného Mgr. Petrem Polánkem, advokátem,
sídlem Zelný trh 12, 602 00 Brno,

proti
žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti ČR**
sídlem Praha 2, Vyšehradská 424/16,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 12. 2023, č.j. MSP-82/2022-ODSK-OTC/24

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci:

1. Žalobce se žalobou domáhá přezkoumání a zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, kterým žalovaný zamítl žádost žalobce o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti za užití ust. § 29 písm. a) zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a

Shodu s prvopisem potvrzuje H. P.

o změně některých zákonů (dále jen „zákon o obětech trestných činů“), neboť dospěl k závěru, že se žalobce podstatnou měrou zasloužil o to, že na něm trestný čin, kterého se dopustil pachatel, byl spáchán, čímž si podle názoru správního orgán spoluzavinil vznik újmy, přičemž vůči peněžitě pomoci je toto (spolu)zavinění na místě promítnout nikoliv krácením, ale přímo nepřiznáním peněžitě pomoci.“

Žalobní body

2. Žalobce namítá, že napadené rozhodnutí představuje nejen nepřiměřený, ale zejména neoprávněný zásah do jeho práv, je nesprávné, nepřezkoumatelné a nezákonné. Uvedl, že se stal obětí trestného činu, kdy byl napaden L. M. několika ranami nožem do hrudní oblasti. Ministerstvo dospělo k závěru, že mu byla způsobena těžká újma na zdraví spočívající ve zraněních: bodná rána do břicha (nedošlo k poranění nitrobršních orgánů), bodná rána hrudníku vpravo (bodný kanál pronikl přes chrupavku do dutiny hrudní, kdy došlo k poranění vnitřní hrudní tepny), pneumotorax vlevo, hemotorax vpravo, krvácivý šok. Žádost byla podána včas a k tomu oprávněnou osobou a žalobce by tak měl nárok na peněžitou odměnu. Žalovaný však přihlédl k tomu, že proti žalobci bylo vedeno trestní řízení, kterým byl žalobce na základě rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 21. 3. 2023, č.j. 11 T 137/2022-406, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 16. 5. 2023, č.j. 4 To 42/2023-451, odsouzen pro spáchání zvlášť závažného zločinu znásilnění k trestu odnětí svobody v délce 6 let. Uvedeného jednání se měl dopustit na matce útočníka L. M., který měl tento pak zvlášť závažný trestný čin zabití na žalobci spáchat v silném rozrušení.
3. Žalobce s uvedeným hodnocením žalovaného nesouhlasí, neboť podle něj žalovaný nesprávně vyhodnotil skutkový stav a nesprávně kvalifikoval míru spoluzavinění žalobce.
4. Vytýká žalovanému, že vycházel zejména z popisu skutku uvedeného v rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 8. 11. 2022, č.j. 11 T 17/2022-504, který obsahuje pouze zkrácenou verzi a není v něm uvedeno odůvodnění. Podle žalobce je zjevné, že pachatel nejednal v přímé pohnutce ihned po zjištění, že mělo dojít ke znásilnění matky. Naopak je z popisu skutku zřejmé, že pachatel M. se měl od své matky dozvědět o trestném činu žalobce až ráno, a útok provedl až poté, co matka odešla nakoupit a žalobce spal. Takový způsob však neodpovídá silnému rozrušení, ale spíše promyšlenému útoku, který odpovídá tzv. „vzetí spravedlnosti do vlastních rukou“. Pokud poškozený spal, pak nebyl sebemenší problém zavolat na něj Policii a podat trestní oznámení na podezření ze spáchání trestného činu znásilnění. To však neudělala ani matka pachatele, která v tu dobu šla nakoupit a v prodejně pro ni nezvykle nakupovala pivo, přičemž prodavači řekla, že budou slavit (k tomu z důkazu Rozsudkem Městského soudu v Brně).
5. Žalobce je toho názoru, že žalovaný nesprávně posoudil jeho konkrétní spoluzavinění jeho újmy – poškození zdraví trestným činem, neboť trestná činnost pachatele zjevně nepřišla ihned při páchaní trestného činu poškozeným či následně po jeho dokonání. Mezi okamžikem, kdy měl spáchat čin žadatel, a kdy došlo k jeho poškození, byla výrazná časová prodleva. Ta byla navíc umocněna skutečností, že pachatel nespáchal trestný čin na žadateli ihned poté, co se dozvěděl o jeho jednání, ale až s odstupem, kdy matka pachatele odešla na nákup a poškozený usnul. Tento čin tak podle žalobce nebyl spáchán pouze s odkazem na jednání poškozeného, ale je zde také nutné počítat s v zásadě s chladným kalkulem pachatele M., který vyčkal, až poškozený usne, následně jej bodal, po zlomení nože použil další, poté jej ještě pronásledoval před dům, a dokonce se snažil dostat do

cizího vozidla, v němž našel žadatel úkryt. To vše s výkřiky, že ho zabije. Tyto skutečnosti však v odůvodnění svého rozhodnutí již správní orgán z rozsudku proti L. M. neopsal.

6. I když tedy žalovaný vycházel z pravomocných trestních rozsudků, jimiž byl žadatel odsouzen, měl i přesto posuzovat jeho míru spoluzavinění, měl vzít v úvahu, zda bylo spáchání trestného činu na žadateli nevyhnutelné v důsledku jeho předchozího jednání, zda byl tímto jednáním pachatel či jeho blízká osoba přímo ohrožen, jestli bylo možné poškození žadatele zabránit a dosáhnout spravedlnosti jiným způsobem apod. Pokud by tyto skutečnosti správní orgán zvážil, podle žalobce by nemohl dojít k závěru, že míra jeho spoluzavinění je taková, že odpovídá přímo nepřiznání peněžité pomoci.
7. Podle žalobce by navíc míra spoluzavinění měla být v odůvodnění rozhodnutí transparentně popsána; to však žalovaný přešel pouhým konstatováním, že zavrženíhodné jednání žadatele je důvod pro nepřiznání peněžité pomoci. Dalšími okolnostmi, jako čas spáchání trestného činu, chování pachatele před, při spáchání trestného činu a po něm, činnost žalobce jakožto oběti v době spáchání trestného činu a chování dalších zúčastněných osob, se již správní orgán nezabýval. Z výše uvedeného důvodu je tak jeho rozhodnutí dle žalobce nepřezkoumatelné.
8. Nad rámec uvedené argumentace pak žalobce doplnil, že se necítí vinen spácháním trestného činu znásilnění, proti shora uvedeným rozhodnutím podal ústavní stížnost, neboť je přesvědčen, že provedené důkazy nepodpořily tvrzení M. M., celá věc je tak v rovině tvrzení proti tvrzení, a měla být na základě zásady in dubio pro reo skončena zproštěním obžalovaného.

Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný ve vyjádření k podané žalobě navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Stejně jako v napadeném rozhodnutí zkonstatoval skutková zjištění, ze kterých v rozhodnutí vycházel a zdůraznil, že trestní rozsudek, kterým byl žalobce odsouzen za spáchání trestného činu znásilnění, je pravomocný, a proto nelze žalovanému vytýkat, že z něho vycházel. To se ostatně vztahuje i k rozhodnutí v trestní věci L. M. Skutkový stav zjištěný trestními soudy důvodně považoval za dostatečně objasněný, přičemž poukázal na to, že i Krajský soud v Brně ve svém rozsudku č.j. 11 T 17/2022-504 konstatoval, že žalobce se na vzniku újmy přinejmenším spolupodílel a přiznání nároku na její úhradu by bylo v rozporu s dobrými mravy. Za podstatné považoval, že se žalobce dopustil zvlášť závažného zločinu na matce obviněného, což i soudy vyhodnotily za zavrženíhodné jednání žalobce. Přitom je nepochybné, že bez tohoto jednání by se žalobce obětí trestného činu ve smyslu § 24 zákona o obětech trestných činů vůbec nestal.

Průběh řízení před správními orgány a soudy

10. Ze správního spisu soud zjistil, že dne 9. 5. 2022 podal žalobce k Ministerstvu spravedlnosti žádost o poskytnutí peněžité pomoci obětím trestné činnosti, ve které sdělil, že se stal dne 25. 3. 2022 obětí trestného činu, kdy byl napaden několika ranami nožem do hrudní oblasti. Trestní řízení je vedeno Policií ČR, Krajským ředitelstvím Jihomoravského kraje, sp. zn. KRPB-66523/TČ-2022-060071, kdy trestný čin je kvalifikován jako pokus zvlášť závažného zločinu vraždy dle § 140 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku (dále jen „trestní zákoník“). Žadatel se připojil do tohoto řízení dle § 43 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen „trestní řád“) s nárokem na náhradu škody a nemajetkové újmy ve výši 236 493,75 Kč. Žadatel dále připojil k žádosti usnesení o

zahájení trestního stíhání ze dne 25. 3. 2022, zprávu o hospitalizaci ze dne 4. 4. 2022 a uplatnění nároku na náhradu nemajetkové újmy ze dne 6. 4. 2022.

11. Přípisem Ministerstva spravedlnosti ze dne 31. 5. 2022, č. j. MSP-82/2022-ODSK-OTC/4, byl žalobce vyrozuměn o zahájení správního řízení. Zároveň byl vyzván, zda se vzdává práva účasti na dokazování. Dne 9. 6. 2022 bylo Ministerstvu spravedlnosti doručeno podání, jehož obsahem je sdělení žadatele, že se vzdává práva účasti na dokazování.
12. Dne 21. 6. 2022 na základě telefonického hovoru s Policií ČR žalovaný zjistil, že v souvislosti s událostmi ze dne 25. 3. 2022, kdy byl žadatel napaden, se vede trestní řízení i proti žadateli, a to u Policie ČR, Městského ředitelství policie Brno, 1. oddělení obecné kriminality pod sp. zn. KRPB-129584/TČ-2022-060271. V návaznosti na to žádal správní orgán o zaslání kopie usnesení o zahájení trestního stíhání D. H. ze dne 15. 6. 2022. Dle tohoto usnesení bylo proti žadateli zahájeno trestní stíhání pro spáchání zvlášť závažného zločinu znásilnění dle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) trestního zákoníku, kterého se měl dopustit na matce osoby, která ho později napadla nožem a způsobila mu újmu na zdraví.
13. Usnesením žalovaného ze dne 31. 10. 2022, č. j. MSP-82/2022-ODSK-OTC/8, bylo správní řízení přerušeno z důvodu vedení řízení o předběžné otázce u Policie ČR, Městského ředitelství policie Brno, 1. oddělení obecné kriminality pod sp. zn. KRPB-129584/TČ-2022-060271, a to na dobu do pravomocného ukončení tohoto řízení.
14. Dne 18. 7. 2023 bylo ve věci správním orgánem za účelem posouzení žádosti provedeno dokazování mimo ústní jednání, a to následujícími listinami: znaleckým posudkem č. 1187/2022, (vypracován MUDr. Janem Krajskou, Ph.D., znalcem v oboru zdravotnictví, odvětví soudní lékařství); znaleckým posudkem č. 272 ze dne 9. 12. 2015 (vypracován MUDr. Janem Horčíčkem, znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie); znaleckým posudkem – provedení toxikologického vyšetření č. T-1651/22 a 1652/22 (vypracován Mgr. Janem Pivníčkou, Ph.D., znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie); rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 21. 3. 2023, č. j. 11 T 137/2022-466; usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 16. 5. 2023, č. j. 4 To 42/2023-451; rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 8. 11. 2023, č. j. 11 T 17/2022- 504.
15. Přípisem správního orgánu ze dne 18. 7. 2023, č. j. MSP-82/2022-ODSK-OTC/22, byl žalobce poučen o možnosti seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí, a to nahlédnutím do spisového materiálu dne 8. 8. 2023. Zásilka se správnímu orgánu vrátila nedoručena.
16. Přípisem žalovaného ze dne 6. 9. 2023, č. j. MSP-82/2022-ODSK-OTC/23, byl žadatel vyrozuměn o pokračování ve správním řízení. I tato zásilka se správnímu orgánu vrátila nedoručena; následně bylo správním orgánem zjištěno, že se žadatel aktuálně nachází ve výkonu trestu odnětí svobody.
17. Přípisem Ministerstva spravedlnosti ze dne 19. 10. 2023, č. j. MSP-82/2022-ODSK-OTC/27, byl

žadatel vyrozuměn o pokračování ve správním řízení a zároveň poučen o možnosti nahlížení do spisu dne 14. 11. 2023. Tento přípis byl žadateli doručen dne 23. 10. 2023.

18. Dne 13. 11. 2023 se dostavil na nahlížení do správního spisu právní zástupce žalobce, který poté požádal o lhůtu 14 dnů k zaslání vyjádření k těmto podkladům. V dané lhůtě nebylo správnímu orgánu doručeno žádné vyjádření.
19. Dne 18. 12. 2023 vydal žalovaný nyní napadené rozhodnutí, kterým žádost žalobce zamítl. V rozhodnutí nejprve shrnul dosavadní průběh správního řízení a ke skutkovým zjištěním uvedl následující:
20. Ze znaleckého posudku č. 1187/2022, vypracovaného MUDr. Janem Krajskou, Ph.D., znalcem v oboru zdravotnictví, odvětví soudní lékařství, bylo zjištěno, že žadateli byla způsobena bodná rána do břicha (nedošlo k poranění nitrobřišních orgánů), bodná rána hrudníku vpravo (bodný kanál pronikl přes chrupavku do dutiny hrudní, kdy došlo k poranění vnitřní hrudní tepny), pneumotorax vlevo, hemotorax vpravo, krvácivý šok. Ze soudně lékařského hlediska lze toto zranění hodnotit jako vážné a život ohrožující zranění, bez specializovaného zákroku by zcela jistě došlo k úmrtí žadatele. Doba citelného omezení v obvyklém způsobu života byla stanovena na dobu 3 týdnů, po které byl žalobce v nemocnici, v následujících minimálně 2 – 3 týdnech byl žadatel omezen mírně, kdy toto omezení spočívalo v znesnadnění obvyklých denních činností či nemožnosti zvedat těžká břemena.
21. Ze znaleckého posudku č. 272 ze dne 9. 12. 2015, vypracovaného MUDr. Janem Horčíčkem, znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, bylo zjištěno, že žadatel netrpí duševní poruchou vyplývající z duševní nemoci ve smyslu psychózy, a to ani toxické. Byla u něho zjištěna smíšená porucha osobnosti s impulzivními, narcistickými, histriónskými a disociálními rysy, která je trvalého charakteru. Je závislý na nikotinu a škodlivě zneužívá pervitin, kdy zde se projevuje počínající závislost, ale k jejímu rozvoji ještě nedošlo. Nebyla u něho zjištěna sexuální deviace. Smíšená porucha osobnosti neměla vliv na jeho rozpoznávací a ovládací schopnosti, stejně tak to platilo u akutní intoxikace pervitinem.
22. Ze znaleckého posudku – provedení toxikologického vyšetření č. T-1651/22 a 1652/22, vypracovaného Mgr. Janem Pivnickou, Ph.D., znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie, bylo zjištěno, že žadateli byly odebrány vzorky krve a moče z důvodu zajištění chemicko-toxikologického vyšetření. Byla zde nalezena koncentrace metamfetaminu, která společně s hodnotami zjištěnými z moči indikovala „dojezdovou“ fázi intoxikace spojenou s projevy abstinčních příznaků.
23. Z rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 21. 3. 2023, č. j. 11 T 137/2022-466 (správně 406 – pozn. soudu), bylo zjištěno, že obviněný D. H. spáchal dne 25. 3. 2022 zvlášť závažný zločin znásilnění podle § 185 odstavec 1, odstavec 2 písmeno a) trestního zákoníku, kdy dne 25. 3. 2022 na návštěvě v bytě u poškozené M. M. a jejího syna L. M. (odsouzený v trestném řízení týkajícím se trestného činu spáchaného vůči žadateli), choval se zde vůči oběma agresivním, nátlakovým a výhrůžným způsobem, kdy jim v průběhu večera a noci vyčítal, že ho nechali samotného na Brněnské přehradě; osočoval je, že mu vzali peníze, že si musel koupit oblečení a domáhal se na nich peníze vrátit; zvyšoval na ně hlas a nadával

jim; chodil po bytě a kázal jim o Bohu, kdy například říkal, že je jím určený, aby všechny potrestal; poškozenou oslovoval vulgárními výrazy, že je „kurva a děvka“ a uhodil ji, chtěl po ní omýt nohy; oběma rozkazoval, že ho musí poslouchat a přikazoval jim, ať sedí na židli; zakázal jim mluvit a vyhrožoval jim fyzickou újmou; kdy poškozená i její syn z něho měli strach, neodporovali mu a snažili se ho uklidnit, přičemž v přesně nezjištěné době kolem 02:00 hodiny dne 25. 3. 2022 si šel žalobce s poškozenou M. M. zakouřit na balkon nacházející se v mezipatře domu mezi čtvrtým a pátým patrem; kdy L. M. zakázal jít s nimi a tento zůstal v bytě; a poté, co si poškozená na balkoně sedla na stoličku čelem k obžalovanému, odklepala popel z cigarety do popelníku a otočila se k němu, vytáhnul z kalhot ztopořený penis, na což poškozená reagovala slovy „co to děláš, ať ho okamžitě schová, že to dělat nechce“, a i přes takto projevenou nevoli ji chytil oběma rukama za hlavu, kterou natlačil do svého rozkroku, vtlačil jí penis násilím do pusy se slovy „dělej, dělej“; kdy poškozená se mu i vzhledem k jeho předchozímu agresivnímu jednání v bytě nedobrovolně podvolila; přičemž obžalovaný jí držel hlavu, touto pohyboval a asi po minutě a půl částečně ejakuloval do úst poškozené, která ejakulát okamžitě vyplivla na zem balkonu, za což jí vynadal slovy „proč to vyplivla, proč to nepolkla“; přičemž v závěru tohoto jednání přišel na balkon L. M., kdy obžalovaný svého dalšího jednání zanechal, dřepnul a rychle si natáhl kalhoty a L. M. vynadal, že nezůstal v bytě.

24. Žadatel byl odsouzen k trestu odnětí svobody po dobu trvání 6 let. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 16. 5. 2023. Z usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 16. 5. 2023, č. j. 4 To 42/2023-451 bylo zjištěno, že odvolání obviněného (žadatele) bylo dle § 256 trestního řádu zamítnuto.
25. Z rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 8. 11. 2023, č. j. 11 T 17/2022-504, bylo zjištěno, že obviněný L. M. dne 25. 3. 2022 poté, co jej poškozený D. H., společně s jeho matkou M. M. v době přibližně od 24. 3. 2022 21.30 hodin do 25. 3. 2022 7.00 hodin držel v jejich bydlišti X, choval se zde vůči oběma agresivním, nátlakovým a výhrůžným způsobem, kdy jim v průběhu večera a noci vyčítal, že ho nechali samotného na Brněnské přehradě, osočoval je, že mu vzali peníze, že si musel koupit oblečení a domáhal se na nich peníze vrátit, zvyšoval na ně hlas a nadával jim, chodil po bytě a kázal jim o Bohu, kdy například říkal, že je jím určený, aby všechny potrestal, M. M. oslovoval vulgárními výrazy, že je „kurva a děvka“ a uhodil ji, chtěl po ní omýt nohy, oběma rozkazoval, že ho musí poslouchat a přikazoval jim, ať sedí na židli, zakázal jim mluvit a vyhrožoval jim fyzickou újmou a tím, že když jej nebudou poslouchat, vyhodí je z okna, nutil L. M., ať nožem podřízne svou matku M. M. a poté sebe, a když to neudělá, že jej vyhodí z okna, a dále uváděl, že ublíží i sestře L. M. M. M., kdy M. M. i L. M. měli z D. H. strach, neodporovali mu a snažili se ho uklidnit, a dále poté, co v přesně nezjištěné době kolem 2.00 hodiny dne 25. 3. 2022 si šel D.H. s M. M. zakouřit na balkon, nacházející se v mezipatře domu mezi čtvrtým a pátým patrem, kdy L. M. zakázal jít s nimi a tento zůstal v bytě, a poté, co si M. M. na balkoně sedla na stoličku čelem k D. H., odklepala popel z cigarety do popelníku a otočila se k němu, vytáhnul z kalhot ztopořený penis, na což M. M. reagovala slovy „co to děláš, ať ho okamžitě schová, že to dělat nechce“, a i přes takto projevenou nevoli ji chytil oběma rukama za hlavu, kterou natlačil do svého rozkroku, vtlačil jí penis násilím do pusy se slovy „dělej, dělej“, kdy M. M. se mu i vzhledem k jeho předchozímu agresivnímu jednání v bytě nedobrovolně podvolila, přičemž D. H. jí držel hlavu, touto pohyboval a asi po minutě a půl částečně ejakuloval do úst M. M., která ejakulát okamžitě vyplivla na zem balkonu, za což jí vynadal slovy „proč to vyplivla, proč to

nepolkla“, přičemž v závěru tohoto jednání přišel na balkon L. M., kdy obviněný svého dalšího jednání zanechal, dřepnul a rychle si natáhl kalhoty a L. M. vynadal, že nezůstal v bytě, kdy o tomto jednání D. H. se L. M. dozvěděl od své matky až poté, co D. H. po sedmé hodině usnul, L. M. ve stavu silného psychického rozrušení, ve strachu o sebe a svoji rodinu, v úmyslu usmrtit D. H., který ležel na zádech a spal na rozkládacím gauči v jediné obytné místnosti, na něj zaútočil nožem a bodl ho do horní části břicha, D. H. se probudil a začal se bránit, při potyčce se zlomil nůž, načež L. M. vzal z kuchyňské linky další nůž a bodl D. H. do pravé poloviny hrudníku, D. H. utekl z bytu ven až na ulici, venku otevřel pravé přední dveře a nasedl do vozidla Ford Galaxy a požádal řidiče, aby uzamknul všechny dveře, načež k autu přiběhl L. M., začal se dobývat dovnitř, lomcovat klikou pravých předních dveří vozidla a křičet, ať otevře, kdy MUDr. A. P. z místa odjel a odvezl D. H. na urgentní příjem nedaleké Vojenské nemocnice v Brně; dvěma bodnými ranami - do břicha a pravé poloviny hrudníku - L. M. způsobil D. H. proniknutí vzduchu do levostranné pohrudniční dutiny, velké krvácení do pravostranné pohrudniční dutiny z porušené vnitřní hrudní tepny (a. thoracica interna) a krvácivý šok po velké krevní ztrátě do dutiny hrudní, kdy by bez akutní vysoce specializované péče poškozený zcela jistě zemřel. Tímto se dopustil jednání, které bezprostředně směřovalo k dokonání trestného činu a jehož se dopustil v úmyslu úmyslně usmrtit jiného v silném rozrušení ze strachu a v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání poškozeného, přičemž k dokonání činu nedošlo, tedy spáchal zvlášť závažný zločin zabití podle § 141 odst. 1 trestního zákoníku ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku, za což byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání tří roků s tím, že výkon trestu byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 5 let. Žadatel byl se svým nárokem odkázán do občanskoprávního řízení, kdy soud kromě odmítnutí rozsáhlejšího dokazování rovněž uvedl jako důvod nepřiznání nároku rozpor s dobrými mravy, kdy poukázal na zavrženíhodné jednání žadatele, které předcházelo předmětnému trestnému činu směřujícímu proti jeho sobě, kdy soud toto odůvodnil tak, že bylo už v této fázi řízení zřejmé, že mu nárok na náhradu škody nelze přiznat v jím plně uplatněné výši, neboť se na vzniku jemu způsobené škody přinejmenším spolupodílel. Zkrácený rozsudek sp. zn. 11 T 17/2022 nabyl právní moci ve výroku o vině a trestu dne 8. 11. 2022, ve výroku o škodě pak dne 16. 12. 2022.

26. K věci pak žalovaný uvedl, že z provedeného dokazování vyplývá, že žadatel je občanem ČR a je zároveň obětí zvlášť závažného zločinu zabití podle § 141 odst. 1 trestního zákoníku ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku (*zjištěno z Rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 8. 11. 2023, č. j. 11 T 17/2022-504*) a byla mu způsobena těžká újma na zdraví, spočívající ve zraněních: bodná rána do břicha (nedošlo k poranění nitrobrěšních orgánů), bodná rána hrudníku vpravo (bodný kanál pronikl přes chrupavku do dutiny hrudní, kdy došlo k poranění vnitřní hrudní tepny), pneumotorax vlevo, hemotorax vpravo, krvácivý šok (*zjištěno ze Znaleckého posudku č. 1187/2022, č. j. KRPS-66523-123/TC-2022-260071*); žádost byla podána včas a k tomu oprávněnou osobou. Zároveň nebylo zjištěno, že by žadateli byla způsobena újma nahrazena, a to ani částečně. V rámci šetření ovšem byla zjištěna skutečnost, že žadateli sice byla způsobena těžká újma trestným činem, ovšem je na místě věnovat pozornost okolnostem, za kterých se tento trestný čin stal. Žadatel pachatele trestného činu L. M. a jeho matku M. M. celou noc držel v jejich bytě, choval se vůči nim agresivním, nátlakovým způsobem, zvyšoval na ně hlas, nadával jim, chodil po bytě a kázal jim o Bohu, M. M. oslovoval vulgárními výrazy a uhodil jí, chtěl po ní, aby mu umyla nohy, zakázal jim mluvit a vyhrožoval jim fyzickou

újmou. Dále nutil L. M., aby nožem podřízl svou matku pod pohružkou, že ho vyhodí z okna a vyhrožoval újmou i jeho sestře. Žadatel během noci také znásilnil M. M. na balkóně, kdy o této skutečnosti se L. M. dozvěděl až ráno od své matky. Poté, co tuto skutečnost zjistil, na žadatele zaútočil nožem a způsobil mu těžkou újmu na zdraví, čímž spáchal předmětný trestný čin. Je tedy zřejmé, že trestný čin, který byl spáchán vůči žadateli, byl spáchán v přímém důsledku žadatelova vlastního trestného jednání. Žadatel byl odsouzen k výkonu trestu odnětí svobody v délce 6 let nepodmíněně, a to pro zvlášť závažný zločin znásilnění podle § 185 odstavec 1, odstavec 2 písmeno a) trestního zákoníku. Při trestním řízení vedeném o trestném činu proti žadateli byl ten se svým nárokem odkázán do občanskoprávního řízení, kdy soud kromě odmítnutí rozsáhlejšího dokazování rovněž uvedl jako důvod nepřiznání nároku rozpor s dobrými mravy, kdy poukázal na zavrženíhodné jednání žadatele, které předcházelo předmětnému trestnému činu směřujícímu proti jeho sobě, kdy bylo už v této fázi řízení zřejmé, že mu nárok na náhradu škody nešlo přiznat v jím plně uplatněné výši, neboť se na vzniku jemu způsobené škody přinejmenším spolupodílel.

27. Podle § 29 písm. a) zákona o obětech trestných činů může být peněžitá pomoc snížena či až nepřiznána mimo jiné v případě, že si oběť spoluzaviní vznik újmy. Žadatel je sice obětí výše popsaného trestného činu, z výše uvedeného je ovšem zřejmé, že se tak stalo v přímém důsledku jeho vlastního chování a jednání (tedy v důsledku trestného činu, který spáchal vůči matce odsouzeného L. M.), které lze jednoznačně označit za zavrženíhodné. Žadatel se proto podle názoru správního orgánu podstatnou měrou zasloužil o to, že na něm trestný čin, kterého se dopustil pachatel, byl spáchán, čímž si podle názoru správního orgánu spoluzavinil vznik újmy, přičemž vůči peněžitě pomoci je toto (spolu)zavinění na místě promítnout nikoliv krácením, ale přímo nepřiznáním peněžitě pomoci. I přestože tedy žadatel je obětí, které byla způsobena trestným činem na něm spáchaným těžká újma na zdraví, s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem, za nichž ke způsobení těžké újmy došlo, resp. okolnostem, které jednání směřujícímu vůči zdraví, příp. životu žadatele předcházely, byla jeho žádost s odkazem na ust. § 29 písm. a) zákona č. 45/2013 Sb. zamítnuta.

Jednání soudu

28. U jednání soudu setrvali účastníci na svých dosavadních stanoviscích.

Posouzení věci městským soudem

29. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení před správními orgány obou stupňů z hlediska žalobních námitek uplatněných v podané žalobě a při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí (ustanovení § 75 soudního řádu správního – dále jen „s. ř. s.“).
30. Žalobu podala včas osoba oprávněná.
31. Žaloba není důvodná.
32. Mezi účastníky je sporná otázka v tom, zda byly naplněny podmínky užití ust. § 29 písm. a) zákona o obětech trestných činů, tedy zda a do jaké míry žalobce spoluzavinil vznik nemajetkové újmy.
33. Soud při posouzení důvodnosti podané žaloby vycházel z následující právní úpravy:

34. Podle § 24 odst. 1 písm. b) zákona o obětech trestných činů *má právo na peněžitou pomoc oběť, které byla v důsledku trestného činu na ní spáchaného způsobena těžká újma na zdraví.*
35. Podle § 24 odst. 3 tohoto zákona se *těžkou újmou na zdraví pro účely tohoto zákona rozumí jen vážná porucha zdraví nebo jiné vážné onemocnění. Za těchto podmínek je těžkou újmou na zdraví: a) zmrzačení, b) ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti, c) ochromení údu, d) ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí, e) poškození důležitého orgánu, f) zohyždění, g) vyvolání potratu či usmrcení plodu, i) mučivé útrapy nebo j) porucha zdraví trvající nejméně po dobu 6 týdnů.*
36. Podle § 28 odst. 1 písm. b) zákona se *peněžitá pomoc poskytne na žádost oběti uvedené v § 24 odst. 1 písm. b) v paušální částce 50 000 Kč nebo ve výši, která představuje oběti prokázanou ztrátu na výdělku a prokázané náklady spojené s léčením, snížené o součet všech částek, které oběť z titulu náhrady škody nebo nemajetkové újmy již obdržela; peněžitá pomoc nesmí přesáhnout ve svém součtu částku 200 000 Kč.*
37. Podle § 29 zákona o obětech trestných činů *může být peněžitá pomoc dle § 28 tohoto zákona snížena nebo se nepřizná s přihlédnutím k sociální situaci oběti a k tomu, a) do jaké míry oběť spoluzavinila vznik újmy a b) zda oběť využila všech zákonných prostředků, aby uplatnila nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy na pachateli nebo na jiné osobě, která je povinna škodu nahradit.*
38. Ustanovení § 29 je ustanovení, které žalovanému umožňuje s ohledem na konkrétní okolnosti případu a smysl poskytované pomoci peněžitou pomoc poměrně snížit či dokonce nepřiznat. Zákonná dikce („může být snížena nebo se nepřizná“) svědčí o aplikaci správního uvážení, které správní orgán činí s přihlédnutím ke zjištěním týkajícím se jednak sociální situace oběti, dále k tomu, zda se oběť podílela na vzniku škody [písm. a)] a rovněž k tomu, jakým způsobem oběť přistoupila k uplatnění svých práv na náhradu vzniklé újmy [písm. b)]. K rozhodnutí o snížení či nepřiznání peněžitě pomoci přitom není nutné, aby byly uvedené podmínky naplněny kumulativně (viz též Zákon o obětech trestných činů. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018).
39. Pokud žalobce namítá, že žalobce vycházel pouze z popisu skutku v rozsudku č.j. 11 T 17/2022–504, který však obsahuje pouze zkrácenou verzi a není v něm obsaženo odůvodnění, uvádí soud, že v tomto postupu nespátňuje žádnou vadu, která by měla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Z rozsudku, který je součástí správního spisu, je totiž patrné, že se jedná o zkrácený rozsudek, neboť se po jeho vyhlášení státní zástupce, obžalovaný, a to i za osoby oprávněné podat odvolání, svého práva podat opravný prostředek vzdali a výslovně prohlásili, že netrvají na písemném odůvodnění. V takovém případě pak správní orgán, jako v nyní projednávané věci, vychází z popisu skutku tak, jak je uveden ve výroku pravomocného rozsudku.
40. Podle ust. § 53 odst. 3 zákona č. 500/2004, správního řádu (dále jen „správní řád“), *Listiny vydané soudy České republiky nebo jinými státními orgány nebo orgány územních samosprávných celků v mezích jejich pravomoci, jakož i listiny, které jsou zvláštními zákony prohlášeny za veřejné, potvrzují, že jde o prohlášení orgánu, který listinu vydal, a není-li dokázán opak, potvrzují i pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno.*
41. V nyní projednávané věci vycházel žalovaný z pravomocných rozhodnutí soudu v trestních věcech, která nebyla nijak zpochybněna. Pokud tedy žalovaný vycházel z popisu skutku tak, jak byl uveden v každém z odkazovaných rozsudků, nijak nepochybil

a jeho postupu nelze nic vytýkat. Důvodná není ani námitka žalobce, že žalovaný neopsal z rozsudku Krajského soudu v Brně č.j. 11 T 17/2022–504, všechny skutečnosti, neboť je patrné, že žalovaný do svého rozhodnutí popis skutku opsal z tohoto rozsudku doslovně, tedy i včetně jednání L. M., který žalobce pronásledoval až před dům. Soudu proto není jasné, kam žalobce svou námitkou směřuje. Považuje však za nutné zdůraznit, že je to naopak žalobce, který v podané žalobě zkresluje celou situaci, když se staví pouze do role oběti trestného činu a zcela pomíjí jednání, které spáchání trestného činu, jímž mu byla újma na zdraví způsobena, předcházelo.

42. Žalobce dále tvrdí, že L. M. nemohl jednat v rozrušení, neboť se měl o žalobcově činu vůči jeho matce dozvědět až ráno a útok provedl až poté, co matka odešla nakoupit a žalobce usnul, a že se tedy jednalo o „chladný kalkul“. Nicméně toto jeho tvrzení je v naprostém rozporu s popisem skutku uvedeném v trestním rozsudku, ze kterého vycházel žalovaný. A následně i soud. Žalobce totiž v podané žalobě zcela pominul své jednání, které činu ze strany L. M. předcházelo, což je velmi podrobně popsáno v obou odsuzujících rozsudcích a následně i v napadeném rozhodnutí.
43. Pro úplnost soud považuje za nutné také zdůraznit, že postupoval dle ust. § 52 odst. 2 s. ř. s., neboť je dle tohoto ustanovení vázán rozhodnutím soudů o tom, že byl spáchán trestný čin a kdo jej spáchal.
44. Žalobce svou argumentaci staví na tom, že L. M. trestný čin na žalobci nespáchal ihned při spáchání trestného činu žalobce či následně po jeho dokonání, neboť mezi oběma jednáními byla značná prodleva, a proto byla nesprávně žalovaným posouzena míra jeho spoluzavinění. Žalobce však i v této námitce zcela pomíjí fakt, že žalovaný vycházel z pravomocných trestních rozsudků a že v rozsudku č.j. 11 T 17/2022-504 soud výslovně uvedl, že se L. M. o znásilnění své matky žalobcem dozvěděl až poté, co žalobce po sedmé hodině usnul, i to, že L. M. na žalobce zaútočil ve stavu silného psychického rozrušení, ve strachu o sebe a svoji rodinu a v důsledku přechozího zavrženíhodného jednání poškozeného.
45. Městský soud tedy dospěl k závěru, že žalovaný nevykročil z mezí správního uvážení, když po provedeném dokazování dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro zamítnutí žalobcovy žádosti o odškodnění. Žalovaný ve své úvaze připustil, že žalobce je sice obětí popsaného trestného činu, avšak současně zdůraznil, že se tak stalo v přímém důsledku jeho vlastního chování a jednání (tedy v důsledku trestného činu, který spáchal vůči matce odsouzeného L. M.), které lze jednoznačně označit za zavrženíhodné. Žalobce se proto podle názoru žalovaného podstatnou měrou zasloužil o to, že na něm trestný čin, kterého se dopustil pachatel, byl spáchán, čímž si podle názoru žalovaného spoluzavinil vznik újmy. V rámci svého správního uvážení tedy dospěl k závěru o spoluzavinění žalobce, což poté zohlednil ve vztahu k peněžité pomoci s tím, že toto (spolu)zavinění je na místě promítnout nikoliv krácením, ale přímo nepřiznáním peněžité pomoci, když přihlédl ke konkrétním okolnostem, za nichž ke způsobení těžké újmy došlo, resp. okolnostem, které jednání směřujícímu vůči zdraví, příp. životu žadatele předcházely.

Závěr a náklady řízení

46. Na základě shora uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

47. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl plný úspěch žalovaný, avšak žalovanému v řízení žádné náklady nad rámec jeho běžných činností nevznikly. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 22. října 2024

Mgr. Marek Bedřich v. r.
předseda senátu